

162

OCTUBRE
2012

OBAMA VERSUS ROMNEY: El m3n des de Boca Raton

Francesc Badia i Dalmases, CIDOB

Els Estats Units continuen pensant-se a si mateixos com el “poder indispensable”. Així ho va afirmar el president Obama en el tercer i 3ltim debat electoral el passat dilluns 22 d’octubre a Boca Raton, Florida. Mitt Romney, que aspira a arrabassar-li el lideratge, no pot estar-hi m3s d’acord. El fet de dedicar un dels tres ‘cara a cara’ electorals a la pol3tica exterior diu molt de la import3ncia central que t3 el tema per als votants nord-americans. Per3 llegir el debat com el contrast entre dues visions generals de la pol3tica exterior nord-americana per als propers anys resulta una lectura equivocada.

El que varem veure a la televisi3 va ser una discussi3, en clau dom3stica, sobre lideratge que 3s el que, de fet, est3 en joc per als propers quatre anys. Qui ser3 m3s capaç de continuar projectant, a l’interior del pa3s i cap a fora, una imatge de pot3ncia hegem3nica mundial? El que realment importa per a les eleccions 3s el que la gent voti a Florida. No pas el que acabi passant a Kandahar. I 3s a conv3ncer els votants de Florida al que van dedicar les seves forces ambd3s candidats.

Al llarg de la segona meitat del segle XX, el lideratge nord-americ3 mundial es va construir sobre la base de la seva hegemonia militar (Obama va insistir que el seu pressupost de defensa supera al de la suma dels seg3ents 10 pa3sos m3s militaritzats junts, incloent-hi R3ssia, la Xina, el Regne Unit o França). I 3s que el proper president nord-americ3 ha de ser percebut pels seus conciutadans com un x3rif, dur per3 b3 intencionat, un gendarme mundial que est3 aqu3 per defensar el seu poble, per defensar, all3 on faci falta, els seus interessos econ3mics, emparat, aix3 s3, sota la narrativa justificadora dels valors fonamentals dels pares fundadors (llibertat, just3cia, democr3cia).

Sorpren, per a l’observador europeu, que la visi3 intervencionista nord-americana de la pol3tica exterior no hagi canviat ni un boc3 en aquests darrers anys de guerres desastroses: segueixen venent-se a si mateixos com a portadors del “b3”, i com a garants que s3n, encara avui, de la seguretat mundial. 3s cert que l’agenda exterior americana ha variat, i que hi ha matisos entre els dos candidats, per3 el que est3 fora de discussi3 3s la ferma intenci3 de seguir liderant el m3n.

En clau electoral domèstica, l'argument és que el nou president dels EUA no només ha de ser un gran líder per als seus ciutadans, sinó el gran líder mundial incontestat. Aquí hi ha un acord total entre demòcrates i republicans: la gran potència del segle XX té intenció de seguir-ho sent al segle XXI. El discurs d'ambdós és molt clar: per seguir manant al món cal seguir sent la principal potència econòmica del planeta. Allò que canvia és la fórmula per aconseguir-ho.

La recepta demòcrata per al lideratge global és la següent: el pressupost de defensa ha d'adequar-se més al que necessitin els generals i menys al que interessi als lobbistes de les grans drassanes militars. Cal incrementar significativament la inversió en educació i en investigació (la qual cosa sona exòtica mirada des de l'Europa de l'austeritat i dels ajustos) perquè això farà dels Estats Units un país més competitiu, capdavanter en tecnologia, capaç de repatriar llocs de treball cap a Detroit. Per a Obama, limitant al mínim l'enviament de tropes a l'estranger i utilitzant drons es pot estalviar força per tal d'invertir en professors, en infraestructures, en energies renovables, en programes d'ajuda per als veterans. Hem gastat massa a l'Afganistan i massa poc al Mississipí.

Per al candidat Romney, l'objectiu és exactament el mateix, liderar el món, tot i que la recepta sigui diferent. El debat va resultar en ocasions desconcertant, donat que l'aspirant va repetir fil per randa i sense matisos el diagnòstic del president, demostrant que en realitat no té alternativa. El que canvia, en qualsevol cas, entre l'un i l'altre és que el republicà ha de mostrar-se davant els seus electors més milhomes, amb el gallet més fàcil, disposat a baixar impostos, augmentar el pressupost militar i a fabricar els vaixells que faci falta. Aquí, en la qüestió dels vaixells, és on la "relliscada" del candidat va ser més sonada i on va començar a posar-se a la defensiva. Només tenim 284 vaixells de guerra i la nostra marina, per seguir patrullant el globus, en necessita 313, va dir Romney. Obama va intuir el seu minut d'or i va disparar un míssil a la línia de flotació del candidat: aquí tenen vostès un exemple de com el governador no té idea del que parla: és com si em diguessin que necessitem més cavalls i més baionetes.

Si alguna cosa va quedar clara va ser que l'assumpte de fons, tal com va subratllar l'endemà del debat James Baker en el Wilson Center de Washington, no és un altre que dirimir quin ha de ser el paper que, com a líder global, toca jugar als EUA al món. "La nostra força a l'estranger depèn de com de forts siguem a casa". Els demòcrates a la sala no podien estar més d'acord.

Que el món hagi canviat radicalment en aquests darrers 20 anys, que "l'emergència dels altres" hagi dibuixat un panorama geoeconòmic substancialment diferent, i que l'existència de nous reptes geoestratègics condicioni la política de seguretat futura, no eren assumptes que toqués tractar a Boca Raton. Si es van tractar afers com les relacions amb Israel, les transicions mediterrànies, Líbia, Síria i, sobretot, la qüestió nuclear amb l'Iran fou en clau de política interna.

Per més que el subjecte del debat fos anunciat com a política internacional, en realitat va tractar-se de política domèstica. No endebades, per exemple, va haver-hi cap esment a la tasca de la secretària d'Estat, la senyora Hillary Clinton. Tampoc es va esmentar Europa. Ni una paraula. No era el tema.